

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

31.3.2020

TVO-11651
Julkinen

Eduskunta
Talousvaliokunta
Sähköpostilla: tav@eduskunta.fi

**TEOLLISUUDEN VOIMA OYJ:N JA POSIVA OY:N YHTEINEN LAUSUNTO
YDINENERGIALAIN MUUTOSTA KOSKEVASTA HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ (HE
8/2020 vp)**

Teollisuuden Voima Oyj (myöhemmin "TVO") ja Posiva Oy (myöhemmin "Posiva") kiittävät kutsusta tulla asiantuntijana kuulluksi kirjallisesti eduskunnan talousvaliokunnan käsittelyn yhteydessä hallituksen esityksestä koskien ydinenergiain (myöhemmin "YEL") muuttamista (HE 8/2020 vp).

1 Yleistä

TVO ja Posiva ovat 17.1.2019 toimittaneet Työ- ja elinkeinoministeriölle (myöhemmin "TEM") lausunnon (TVO-11386) ydinenergiain muutoksesta koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta. Lisäksi TVO ja Posiva ovat 4.2.2020 toimittaneet TEM:lle lausunnon (TVO-11603) luonnoksesta ydinenergia-asetuksen muuttamiseksi liittyen YEL 6 a § 3 momentin muutosesitykseen ja tarkempiin säännöksiin niistä toimenpiteistä, jotka täytyy toteuttaa vastaanottavan valtion ydinjätehuollon menettelyjen turvallisuuden varmistamiseksi silloin, kun vastaanottava valtio on kolmas valtio.

Lakimuutoksen valmistelu yhteistyössä muiden luvanhaltijoiden, sidosryhmien ja TEM:n kanssa toimi erittäin hyvin. Lähes kaikki valmistelun aikana koetut haasteet saatiin ratkaistuksi jo valmistelun aikana. Haluamme kuitenkin vielä kiinnittää talousvaliokunnan huomiota alla listattuihin asioihin.

2 YEL 7 s §:ään uusi 5 momentti

YEL 7 s §:ssä säädettäisiin muun muassa turvahenkilön oikeudesta poistaa päihdyttävien aineiden vaikutuksen alainen henkilö ydinlaitoksen alueelta. Ydinlaitokset sijaitsevat varsin kaukana taajamista. Mikäli päihdynyt henkilö poistettaisiin kylmällä tai muutoin huonolla säällä laitoksen alueelta ilman, että hänen kuljetuksensa on järjestetty, henkilön terveys

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

31.3.2020

TVO-11651
Julkinen

voi olla välittömässä vaarassa. Esimerkiksi Olkiluodosta on noin kahdenkymmenen kilometrin matka lähimpiin taajamiin. Tämän vuoksi olisi harkittava, olisiko tarpeen lisätä pykälään uusi 5 momentti, joka sallisi henkilön pitämisen kiinni otettuna, kunnes hänelle on saatu tilattua taksi tai hänelle on järjestetty muu kuljetus. Säilöönottoon sovellettaisiin, mitä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa säädetään.

Sen takia ehdotamme, että YEL 7 s §:ään lisätään uusi 5 momentti:

Mikäli ydinlaitosalueelta poistettavana oleva henkilö ei voi itse järjestää kuljetustaan ja hän on tilassa, jossa hänen välitön poistamisensa ydinlaitosalueelta aiheuttaisi hengen tai terveyden vaaran, voidaan henkilöä poliisin suostumuksella poistamisen sijasta pitää säilössä, kunnes hänelle on järjestetty kuljetus tai poliisi on ottanut hänet poliisilain nojalla säilöön, kuitenkin enintään neljän tunnin ajan. Tällaiseen säilöönottoon sovelletaan, mitä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (1085/2015) 44 §:ssä säädetään.

3 YEL 7 w §

Uudet säännökset turvahenkilöiden ja valvomohenkilöiden terveystarkastuksista lisäävät luvanhaltijoiden kustannuksia. Lakimuutoksen perusteluissa todetaan, että luvanhaltijakohtaisesti terveydellisen tilan selvittäminen koskisi kokonaisuudessaan noin 100-180 henkilöä vuosittain. TEM on arvioinut, että taloudelliset vaikutukset jäisivät vähäisiksi, koska käytännössä terveystarkastuksia toteutetaan vuosittain jo nyt.

TVO:n käsityksen mukaan kustannukset eivät jää vähäisiksi. TVO on arvioinut, että terveystarkastuksista aiheutuisi vuosittaisia lisäkustannuksia n. 500 euroa/henkilö, koska tällä hetkellä vuosittaiseen terveystarkastukseen ei kuulu työpsykologin soveltuvuusarviota. TVO:lla lisenssin omaavia ohjaajia/vuoropäälliköitä on tällä hetkellä kaikilla laitostyösköillä (Olkiluoto 1, 2 ja 3) n. 100 henkilöä. Tämän lisäksi tulevat turvaorganisaatioon terveystarkastusten kustannukset. Kokonaiskustannusvaikeus vuosittain olisivat siten 290.000 euroa.

4 Esitys eduskunnan ponsiksi

Voimassaolevan rikoslain 17 luvun 6 §:ssä (563/1998) säädetään seuraamuksista järjestystä ylläpitävän henkilön vastustamista. Kyseisessä pykälässä ei kuitenkaan viitata ydinenergialaissa tarkoitettuun turvahenkilöön, eikä turvahenkilö siten nauti korotettua suojaa muiden järjestystä ylläpitävien henkilöiden tavoin. Tehtäviensä vuoksi ydinlaitoksella työskentelevällä turvahenkilöllä on kohonnut riski joutua väkivallan kohteeksi.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

31.3.2020

TVO-11651
Julkinen

Sisäministeriön asetuksen mukaiselle liikkumis- ja oleskelurajoitusalueelle luvatta tunkeutuminen aiheuttaa uhan ydinlaitoksen toimintojen vaarantumisesta ja käynnistää varsin huomattavan viranomaisvasteen. Teko on moitittavuudeltaan vähintään rinnastettavissa liikehuoneistoon sulkemisajan jälkeen jäämiseen, minkä vuoksi tunkeutuminen sisäministeriön asetuksen mukaiselle muulle liikkumis- ja oleskelurajoitusalueelle tulisi lisätä rikoslain 24 luvun 3 §:n (585/2005) mukaiseen julkisrauhan piiriin. Lisäksi rangaistavaa tulisi olla kulun estäminen yleisen turvallisuuden, maanpuolustuksen tai yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta olennaisiin kohteisiin. Viimeksi mainittu teko voisi kuitenkin olla rangaistava vain, jos se on omiaan aiheuttamaan haittaa suojattavalle yhteiskunnalliselle edulle, esim energiahuollolle.

Sen takia TVO esittää, että talousvaliokunta tekisi eduskunnalle seuraavan lausumaehdotuksen:

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyisi pikaisesti valmistelemaan rikoslain 17 luvun 6 §:n muutosta, jossa ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettu turvahenkilö rinnastetaan järjestystä ylläpitävään henkilöön. Lisäksi rikoslain 24 luvun 3 §:n mukaiseen julkisrauhan piiriin tulisi lisätä tunkeutuminen sisäministeriön asetuksen mukaiselle muulle liikkumis- ja oleskelurajoitusalueelle sekä kulun estäminen tai yritys estää kulku kasarmialueelle tai muulle puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen käytössä olevalle alueelle tai sisäministeriön asetuksen mukaiselle muulle liikkumis- ja oleskelurajoitusalueelle siten, että teko on omiaan aiheuttamaan haittaa maanpuolustukselle, yleiselle turvallisuudelle tai liikkumis- ja oleskelurajoitusalueella suojatun kohteen turvallisuudelle.